

Mødet den 9. Marts 1922.

Fraværende: Vald. Petersen.

1. (J. Nr. 98 b—1921). **Justitsministeriets Godkendelse af Planen for Tilvejebringelse af Retslokale for Kriminaldommeren.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 14²—1921). **Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Firmaet Brdr. Jansen.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 14³—1921). **Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Dansk Olie- og Benzin Import.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 753—1921). **Sessionsplakat før Aaret 1923.**

Til at møde ved Sessionen valgtes: M. C Falk, Marius Geertsen, A. Mørup og Gustav Pedersen.

5. (J. Nr. 754—1921). **Andragende om Udbetaling af det budgetterede Tilskud paa 600 Kr. til Aarhus Tuberkulosestation.**

Bevilgedes.

6. (J. Nr. 750—1921). **Meddelelse fra Politimesteren om, at Politibetjent A. M. Fornø er afskediget fra den 31. Maj d. A.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 756—1921). **Andragende fra Aarhus Idrætspark om at faa overladt et Areal til en Cyklebane samt om Kommunens Garanti for et Prioritetslaan paa 20000 Kr.**

J. Chr. Møller erindrede om, at da man forhandlede om Anlægget af Stadion, blev der planlagt et bestemt Areal, som Idrætsparken kunde benytte, efterhaanden som den fik Brug derfor. Der blev imidlertid ikke Raad til Anlæg af saa mange Baner, som oprindelig tænkt, og Aarhus Kommune disponerede saa foreløbig over det tiloversblevne Areal. Nu forelaa der et Andragende fra Aarhus Baneklub om at faa overladt et Areal til Anlæg af en Cyklebane samt Anmodning om Kommunens Garanti for et 1. Prioritetslaan paa 20000 Kr. Tillige forelaa en Kontrakt mellem Aarhus Baneklub og Aarhus Idrætspark, hvorved i Virkeligheden Idrætsparken blev den ansvarlige. Baneklubben skulde aflevere 25 % af sin Fortjeneste eller mindst 3000 Kr. aarlig til Idrætsparken, hvoraf $12\frac{1}{2}$ % skulde benyttes til Afdrag og Renter, Resten til Vedligeholdelse, Administration o. s. v. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse foreslaar, at Kommunen garanterer for de 20000 Kr., dog saaledes, at hvis Banen kommer til at koste under de 38000 Kr., bliver Kommunens Garanti forholdsvis mindre. Efter 20 Aars Forløb skulde Banen overgaa til Idrætsparken. Taleren antog ikke, der var nogen stor Risiko derved, idet Banen senere sammen med Idrætsparken vilde overgaa til Aarhus Kommune, og man kunde vel ogsaa regne med, at Cyklebanen vilde svare sig, da der ikke fandtes andre saadanne Baner udenfor København, og den tilmed blev ledet af en meget energisk Bestyrelse. Der var dog en lille Hage derved,

idet Jorden for Øjeblikket var forpagtet ud, og der maatte derfor træffes en Ordning med Forpagteren. Udvalget havde ment, at Baneklubben selv maatte ordne denne Sag, og forbaabentlig lykkedes det at faa en nogenlunde lempelig Ordning.

Formanden fandt det rigtigst, at Byen fik en fast Ordning med Stadion, saaledes at Idrætsklubben overtager Banen, hvis den ikke kan svare sig. Samtidig henstiller Taleren, at man optager Forhandling med Byens andre Cykleklubber, som var interesserede i at faa Adgang til Banen. Men disse Spørgsmaal kunde jo drøftes inden 2. Behandling.

J. Chr. Møller svarede hertil, at der vist ikke fandtes andre betydende Klubber end Aarhus Bicykle Club, og den havde næppe nogen særlig Interesse udover at bevare Cyklestien til Riis Skov.

Overgik til 2. Behandling.

8. (J. Nr. 1²⁹—1921). Andragende om Tilladelse til **Udstykning** af Matr. Nr. 63 a, 68 a og 116 af Markjorderne i Hasle Herred.

Anbefaledes.

9. Andragender om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for følgende Ejendomme:

- a. (J. Nr. 2¹⁷⁷—1921). Saltholmsgade Nr. 2—4.
- b. (J. Nr. 2¹⁷⁶—1921). Sønderalle Nr. 32.
- c. (J. Nr. 2¹⁷⁸—1921). Vestergade Nr. 15—17.

Anbefaledes.

10. Andragender om Tilladelse til **Sammenlægning** af:

- a. (J. Nr. 1⁸¹—1921). Matr. Nr. 893 b, 894 a m. fl. af Aarhus Bygrunde.
- b. (J. Nr. 1⁸⁰—1921). Matr. Nr. 300 a og 300 e af Bygrundene fra Marselisborg.

Anbefaledes.

11. (J. Nr. 614—1921). Sagen angaaende **Nedrivning af en Beboelsesbygning paa Teglværkets Grund.**

Følgende Erklæring forelaa:

»Efter fremkomne nye Oplysninger har Huslejenævnet vedtaget at frafalde det tidligere Krav om at fremskaffe en Lejlighed til den i Ejendommen boende Lejer.«

Andragendet bevilgedes.

12. (J. Nr. 90—1921). Indstilling fra Hjælpekassen om **Forhøjelse af Maksimalkosten for Understøttelse til de permanente Arbejdsløse.**

Følgende Indstilling forelaa:

»I det den 7 ds. afholdte Fællesmøde mellem det af Byraadet nedsatte Udvalg og Hjælpekassens Forretningsudvalg blev det overdraget Hjælpekassens Bestyrelse at undersøge, hvor meget en Forhøjelse af Maksimalkosten for de permanente Arbejdsløse fra 44 Kr. til 51 Kr. vilde andrage, samt at fremkomme med en Indstilling til Byraadet.

Paa det i den Anledning i Aftes afholdte Møde oplystes det, at Merudgiften efter indhentede Oplysninger paa Kontoret vilde andrage for de permanente Arbejdsløse ca. 1400 Kr.

Med 11 Stemmer for og 6 imod vedtoges det derefter at indstille til Byraadet, at Maksimumstaksten forhøjes til 51 Kr., og at Forhøjelsen gives tilbagevirkende Kraft til 15. Februar d. A.«

H. P. Christensen anbefalede Flertallets Forslag. Da den nye Arbejdsløshedslov traadte i Kraft, kom der i Januar Cirkulære fra Indenrigsministeren som udtalte, at Maksimumsunderstøttelsen for ikke-faglærte Arbejdere skulde være $\frac{2}{3}$ af Arbejdslønnen paa Stedet. I Henhold til dette blev Maksimum sat til 44 Kr. om Ugen. Den

1. Februar kom et nyt Cirkulære, som fastsatte Maksimumsunderstøttelsen til $\frac{2}{3}$ af den for Fagene almindelig gældende Løn. En stor Del af Fagene havde imidlertid en saa stor Løn, at Understøttelsen i Henhold hertil kunde naa helt op til 66 Kr.; men da en Del Arbejdere kun havde en Løn af 63 Kr., vilde det være rigtigst at sætte Understøttelsen noget lavere ved at foretage en Udjævning, der gjorde Understøttelsen mere lige-
lig. Der var naturligvis noget rimeligt i, at de, der selv sikrede sig en større Understøttelse, ogsaa fik noget mere, men naar det offentlige traadte til, maatte man i nogen Grad se bort fra Forsikringsprincippet og søge at fordele Understøttelsen saaledes, at den nogenlunde kunde strække til til det nødvendigeste. Det saa maaske lidt mærkeligt ud paa nærværende Tidspunkt at komme med dette Forslag, naar der var Udsigt til Forlig i Konflikten; men naar Understøttelsen fra 1. Januar reduceredes til 44 Kr. i Henhold til Ministeriets Cirkulære, og dette nu var omstødt ved det senere af 15. Februar, var det rimeligt, at man fra samme Dato ændrede Understøttelsen i Henhold hertil. Det vilde højst dreje sig om Tiden fra 15. Februar til 1. April, og Forhøjelsen vilde for Kommunen kun blive ca. 300 Kr. ugentlig. Taleren vilde anbefale at vedtage Forslaget saaledes, at Maksimum sættes op til 51 Kr. fra 15. Februar at regne.

A n d r. C h r i s t e n s e n anbefalede at stemme imod Indstillingen. Da den ny Lov kom, enedes man om at fastsætte Maksimumsgrænsen til 44 Kr., og der forelaa absolut ikke nogen Anledning til nu at ændre denne Vedtagelse. Naar det var anset for tilstrækkeligt dengang, maatte det ogsaa være det nu, og Kommunens økonomiske Tilstand

opfordrede ikke til at gaa med til nogen Forhøjelse. Hvad Ministeriets Cirkulære angik, paalagde det aldeles ikke Kommunen nogen Forpligtelse til at ændre Satserne; der var kun sat en ny Maksimumsgrænse, men Kommunen var ikke tvunget til at gaa op til denne, og det var tilmed tvivlsomt, om dette Cirkulære stemte bedre med Loven end det første. Hvis man vedtog Forslaget, gennemførte man en Ulighed m. H. t. Understøttelse, som ikke var paakrævet. Saa længe der var Tale om Understøttelse af Arbejdsløshedskasserne, var det rimeligt, at de Mennesker, der betalte mest hertil, ogsaa fik mest Hjælp; men naar det nu drejede sig om kommunal Understøttelse, havde Forsikringsprincippet ingen Interesse. Naar der blev sagt, at det kun drejede sig om et lille Beløb, maatte man ogsaa regne med Statens Tilskud, og alle var Statsborgere og skulde betale Skat til Staten. Taleren vilde derfor anbefale Borgergruppen at stemme imod Forslaget.

Marthin Pedersen vilde i Modsætning hertil henstille at følge Flertalsindstillingen fra Hjælpekassen, saa meget mere som de hidtidige Understøttelser var saa minimale, som det overhovedet kunde forsvares. Naar Udvalget ved Nyt-aar enedes om at fastsætte det nugældende Maksimum, var det i H. t. de Regler og Cirkulærer, som forelaa fra Ministeriet, og som man var nødt til at følge til Trods for, at man fandt Understøttelsen for lav. Men Cirkulæret var betegnet som foreløbigt, og Udvalget forudsatte, at hvis der kom et nyt, maatte man træde sammen igen og forhandle om Sagen. Nu forelaa der et nyt Cirkulære, som udtalte, at Loven skulde forstaas paa en anden Maade end dengang angivet, og der var da al mulig Grund til at ændre Vedtagelsen der-

efter. Kommunen kunde ikke nægte at yde fortsat Hjælp, for den skulde ydes ifølge Loven, som byggede paa et Arbejdsløshedsfond, hvortil Medlemmerne af Arbejdsløshedskasserne betalte sammen med Stat og Kommune. Det foreliggende Forslag var sat saa lavt som muligt, og Taleren kunde have ønsket Maksimum betydeligt højere, saaledes at Medlemmerne fik, hvad de kunde tilkomme efter deres Kontingent, og hvis andre derved fik for lidt, burde deres Understøttelse suppleres ved Tilskud fra Hjælpekasen. Det var rigtigt, at der efter Forslaget blev nogen Ulighed; men denne fandtes allerede nu, saa det var ikke nogen Grund til at modsætte sig Forslaget. Den eneste virkelige Grund, der kunde anføres, var Kommunens økonomiske Misére og Vanskeligheden ved at skaffe Midlerne; men det var i alle Tilfælde en daarlig Administration at begynde med at spare paa disse Understøttelser; for naar man vidste, hvorledes en Mængde Mennesker var trykket af Arbejdsløshed, Sygdom og Nød, og disse saa skulde trykkes ydeligere ned, saa skabte man en Situation, der maatte vække Betænkelighed, samtidig med at man drev mange ind under Fattigvæsenet og derved paaførte Kommunen en endnu større Udgift.

Bern t J e n s e n hævdede, at der netop var en Anledning til at forandre Maksimum for Understøttelsen, og denne Anledning var Indenrigsministerens Cirkulære. Det første var kun midlertidigt, og Maksimum og Minimum stod dengang ikke i Forhold til hinanden, idet Minimum kun blev nedsat med 3 Kr. og Maksimum med 10 Kr. og derover. Nu forelaa der et nyt Cirkulære, som sagde noget andet, og naar man havde lagt det første Cirkulære til Grund for Vedtagelsen, burde

man nu ogsaa ændre denne i H. t. det sidste Indstillingen fra Hjælpekassen var derfor fuldt forsvarlig.

A n d r. C h r i s t e n s e n pegede paa, at Spørgsmaalet her slet ikke drejede sig om den Hjælp, som Loven foreskrev, for den var hverken 44 eller 51 Kr.; men det drejede sig om de Tillæg, der skulde bringe Understøttelsen op til 44 eller 51 Kr. Kommunen havde absolut ikke nogen Pligt til at gaa til Maksimumsgrænsen. Hvad Understøttelser angik, kunde man næppe bebrejde Kommunen noget. Der var i sidste Finansaar hertil betalt ca. 4½ Mill. Kr., og Tilskudet fra Arbejdsløshedskasserne udgjorde vel næppe 400000 Kr. Kommunen alene havde udbetalt ca. 1½ Mill. Kr., og det var ikke lidt, naar man tog Hensyn til den økonomiske Stilling. Angaaende Forsvarligheden var Forholdet det, at selv om man vedtog Hjælpekassens Forslag, vilde mange ikke komme højere op end 43 Kr., og naar dette Beløb var forsvarligt for disse, maatte det vel ogsaa være det for de øvrige.

M a r t h i n P e d e r s e n gjorde opmærksom paa, at en faglært Arbejder havde 28 Kr. i fortsat Hjælp, men hvis han havde 6 Børn, havde han Ret til ialt 43,90 Kr. Naar Hr. Andr. Christensen nu vilde have Grænsen sat ved 44 Kr., betød det jo faktisk, at saadanne Folk skulde berøves en Del af deres lovmæssige Understøttelse til Fordel for den Overklasse, som Overretssagføreren repræsenterede, og hvis Interesser han varetog. Det saa ogsaa mærkeligt ud, om Rigsdagen vilde give en Lov og saa gaa ud fra, at den ikke skulde bringes til Anvendelse i sin fulde Udstrækning.

H. P. C h r i s t e n s e n indrømmede, at det var Tillægshjælpen, det drejede sig om. Men naar

man ifølge Loven for enkeltes Vedkommende kunde komme op paa 66 Kr. om Ugen, saa var det dog en betydelig Fiksering nedad at foreslaa 51 Kr. Der var selvfølgelig meget, der talte for Lighedsprincippet; men der laa ogsaa en Fare deri, nemlig at de Folk, der betalte det høje Kontingent til Kasserne, kunde vægre sig derved, naar de ikke fik nogen Fordel deraf. Dette Kontingent beløb sig til langt mere end af Overretssagføreren nævnt, og Taleren kunde oplyse, at alene det Fag, han tilhørte, for indeværende Aar havde betalt 340000 Kr. til Arbejdsløsheden. At Staten skulde yde Tilskud, havde selvfølgelig baade Rigsdagen og Ministeren forudset, saa det behøvede man næppe at komme ind paa.

M. B r a m m e r maatte give Overretssagfører Christensen Ret i, at naar det var overladt til Kommunerne at fastsætte Tilskud udover det lovbestemte, var Grunden naturligvis den, at Kommunerne var forskelligt stillede og maatte afgøre Spørgsmaalet under Hensyn til, hvor meget de vilde være i Stand til at give. Aarhus var en Arbejderkommune og som Følge deraf spændt haardt for, saa det kneb at præstere de Beløb, som de modtagende kunde ønske. Angaaende Forskellen i Understøttelsen mente Taleren, at der her udelukkende burde tages Hensyn til Børnetallet, og hvor meget de paagældende havde betalt til Arbejdsløshedskasserne maatte spille en mindre Rolle.

M a r t h i n P e d e r s e n fandt Dr. Brammers Udtalelser meget mærkværdige, idet han dels vilde støtte Overretssagføreren, dels give særlig Understøttelse til Familier med mange Børn. Men disse to Ting kunde umuligt forenes. Taleren havde lige oplyst, at en faglært Arbejder med 6 Børn ikke

alene havde lovligt Krav paa 44 Kr., men paa 2,90 Kr. derudover, og hvis han havde flere Børn, havde han Krav paa endnu mere. Naar Dr. Brammer derfor støttede Hr. Andr. Christensen, vilde han faktisk skære bort af Understøttelsen til dem med de mange Børn. Det maatte kaldes et mærkeligt Standpunkt netop af en Læge, som vidste, hvorledes Stillingen var blandt store Dele af Byens Folk, hvor Hustruen i flere Tilfælde maatte indskrives paa Tuberkulosehospital og Børnene sættes paa Kommunens Optagelseshjem, alt fordi Hjemmet var ødelagt gennem lang Arbejdsløshed og Nød. Men den førte Forhandling viste tydeligt Forholdet mellem de to Partier i Byraadet; det ene gik ud paa at bevare Magten for dem, der nu engang var paa den gode Side, medens det andet søgte at hjælpe dem paa Skyggesiden.

B e r n t J e n s e n pegede paa, at Spørgsmaalet her netop drejede sig om Børnetallet og ikke om den almindelige Understøttelse. Det var heller ikke en Naadessag, idet Loven gav Ret til at udnytte Tillægshjælpen fuldtud. Naar Hr. Andr. Christensen oplyste, at de fleste ikke vilde faa over 43 Kr., saa betød det jo økonomisk set saa meget mindre for Kommunen.

M. B r a m m e r erklærede, at Hr. Marthin Pedersen ikke havde forstaaet hans Udtalelser. Det var selvfølgelig rigtigt, at selv om der var fastsat et Maksimum, var det ikke paabudt at gaa dertil; men Byraadet maatte skønne over de økonomiske Forhold. Taleren havde netop udtalt, at man ved Fastsættelse af Understøttelsen burde tage særligt Hensyn til Børnetallet, for det var det afgørende for Trangen.

M a r t h i n P e d e r s e n konstaterede, at Dr. Brammer, hvis hans sidste Udtalelser skulde være

de gældende, ikke mere vilde støtte Overretssagføreren, som vilde opretholde en Maksimumsgrænse paa 44 Kr. og derved afskære dem med de mange Børn fra at komme over dette Beløb. Taleren kunde iøvrigt oplyse Dr. Brammer om, at 51 Kr. slet ikke behøvede at være Maksimum, idet adskillige Fag kunde komme betydeligt højere op, og f. Eks. det Fag, som Taleren tilhørte, kunde komme op paa 66 Kr. Men disse Fag afstod netop en Del af deres Understøttelse til Fordel for dem, der var daarligere stillet.

A n d r. C h r i s t e n s e n protesterede mod Udtalelsen om, at han stod som Repræsentant for Overklassen i dette Spørgsmaal. Den borgerlige Gruppe i Byraadet havde ofte vist, at den havde Hjerte for dem, der led Nød. Derimod kunde man maaske sige, at Taleren varetog Skatteborgernes Interesser, for de blev næppe i det kommende Aar nogen særlig Overklasse.

M a r t h i n P e d e r s e n havde betalt den Skat til Byen, han kunde tilkomme, og antog ikke Hr. Andr. Christensen havde betalt mere, selv om han og den Overklasse, som han nu ikke mere repræsenterede, naturligvis havde betalt et højere Skattebeløb som Følge af deres privilegerede Stilling.

Forslaget vedtoges med 11 Stemmer mod 8.

13. (J. Nr. 408—1921). **Forslag til Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter i 1922—23.**

F o r m a n d e n forelagde Budgetforslaget og udtalte, at de Budgetter, som de forskellige Udvalg indleverede i Efteraaret, udviste en mindre Stigning fra i Fjor; men da man regnede med, at Skatteindtægten i Aar vilde gaa en Del ned, havde Budgetudvalget ved Forhandling med de øvrige Udvalg faaet Beløbene bragt noget ned. Den endelige Indstilling, som nu forelaa til By-

raadets Vedtagelse, var enstemmig fra alle Udvalg, og Forhandlingen vilde derfor forhaabentlig blive kort. Budgettet var paa Grund af Sygdom kommet noget sent frem, men det betød ikke noget, da det var lavere end sidste Aar og derfor ikke skulde approberes af Ministeriet, hvorfor det efter de to Behandlinger i Byraadet vilde være færdigt. Taleren skulde ellers ikke komme videre ind paa Forslaget, men overlade den nærmere Omtale heraf til Ordførerne for de 2 Byraadsgrupper.

Kjeld Sørensen erindrede om den Oversigt over Kommunens Status gennem de sidste 10 Aar, som Borgmesteren havde givet for en Maanedstid siden. Denne Oversigt udviste store Overskridelser, men samtidig fandtes der Besparelser, som nogenlunde dækkede disse, idet der blot blev et Underskud paa 300000 Kr., og indeværende Aar vilde sikkert give Balance. Selvfølgelig kunde en Status stilles op paa forskellig Maade, men naar man gennem en Aarrække havde brugt samme Fremgangsmaade, vilde det næppe blive meget forkert. Tidligere havde Kommunen ingen løbende Gæld, men for Øjeblikket androg den vist ca. 9 Mill. Kr. foruden $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. paa Banegaardskontoen; til Gengæld havde Kommunen $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. tilgode hos Staten. Taleren havde dog den Anskuelse, at hvis man for et Aar siden havde faaet et fast Laan paa f. Eks. 5 Mill. Kr., vilde Kommunens Status regnskabsmæssigt set være forringet med dette Beløb. Status viste ogsaa, at Kommunens Formue var holdt igennem disse Aar, og det var af Betydning, naar der skulde udskrives et nyt Budget. Hvad det foreliggende Budget angik, havde Budgetudvalgets Arbejde jo egentlig kun været det at samle Forslagene fra de øvrige Udvalg. Efter den første Opgørelse fik man

Meddelelse fra Ligningskommissionen om, at Skatteindtægten formentlig var gaaet ned med ca. 29 % fra sidste Aar, og det betød, at hvis Budgettet ikke kunde komme ned, vilde Skatteprocenten stige i tilsvarende Grad. Men der var jo Grænser for, hvormeget Byens Folk kunde betale i Skat, og man havde derfor gentagne Gange tilkaldt Udvalgene til Forhandling for at faa Budgetterne trykket ned, hvilket resulterede i en Nedgang paa 534000 Kr. eller 1077340 Kr. mindre end i Fjor. Udvalget havde bestræbt sig for at faa Udgifterne ned med 20 %, men det var ikke helt lykkedes, og en Del Poster var tilmed steget, f. Eks. Tilskudet til Arbejdsløshedskasserne med 360000 Kr. Kommunen havde aldrig naaet at faa denne Post rigtig budgetteret, idet en Del af Beløbet stadig var brugt det foregaaende Aar, og det var ogsaa Tilfældet her. Skolevæsenet udviste en Stigning paa 44000 Kr. og Brolægningsvæsenet 13000 Kr. Derimod var Renten af Gæld gaaet ned med ca. 132000 Kr., og det var den rigtige Vej. Konto XX, andre og uforudsete Udgifter, var gaaet en Del ned, men trykkede alligevel Budgettet ret haardt. Af Udgifter her fandtes 400000 Kr. som Tilskud til Opførelse af private Beboelsesbygninger; det maatte kaldes en nødvendig Udgift, hvis der skulde komme noget Byggeri i Gang, og det skaffed baade Boliger og Arbejde. Paa samme Konto fandtes Dyrtidshjælp til Kommunens Funktionærer, som var anslaaet til 400000 Kr.; dette Beløb kunde forhaabentlig snart udgaa. 100000 Kr. var opført til Udvidelse af De gamles Hjem, hvilket længe havde været haardt tiltrængt. Det maatte siges at Stillingen var alvorlig, men ikke haabløs, og naar alle Udvalg vilde gøre, hvad de kunde, for at komme godt igennem, og spare paa alle

Omraader, kunde Stillingen forhaabentlig blive bedre næste Aar. Det foreliggende Budget var et stort Værk, og der kunde nok være et eller andet at kritisere deri; men i det store hele var der næppe meget at ændre, og Taleren vilde hermed anbefale Budgettet til Vedtagelse.

J. Chr. Møller indledede med at omtale den Kritik, som i et af Byens Blade havde været rejst mod Budgetudvalget. Kritik kunde være meget godt, men kunde undertiden være lidt for stærk, og det var Tilfældet her. Naar Budgettet blev kaldt uforsvarligt, kunde man dertil sige, at hvad den ene fandt uforsvarligt vilde maaske andre kalde forsvarligt. Der var bl. a. anført, at et Laan paa 5 Mili. Kr. skulde optages for at hjælpe Kommunen over det døde Punkt, og det var blevet kaldt for meningsløst at optage et saadant Laan under de vanskelige Forhold. Hertil vilde Taleren sige, at dette Laan kun var en Versurpost, som sikkert ikke kom til Udførelse; tværtimod havde man lagt alle Udgifter paa Budgettet. M. H. t. Forsvarligheden havde Budgetudvalget konfereret med alle Udvalgsformænd og med Byens Embedsmænd og paavirket dem saa meget som muligt for at faa Udgifterne ned; men naar der forelaa en enstemmig Indstilling fra et Udvalg, maatte man gaa ud fra, at Forslaget var forsvarligt, og saa vilde det være uforsvarligt af Budgetudvalget at foretage Ændringer heri. De, der sad midt i Arbejdet, kunde sikkert bedre skønne over, hvad der var forsvarligt, end dem, der blot skulde se til og betale. Samtidig vilde Taleren gøre opmærksom paa, at de fleste Bykommuner i de sidste Aar havde deltaget i solidariske Laan til meget høje Renter, og nogle af disse Laan var allerede forfaldne til Udbetaling og maatte dækkes ved

nye dyre Laan. Derimod havde Aarhus Kommune holdt sig fri for disse og derved ment at handle i Byens Interesse, og det vilde sikkert i det lange Løb vise sig at være Tilfældet. — Angaaende Budgettet vilde Taleren først omtale den Post, som hed Byens Bestyrelse, specielt Lønregulativet. For et Par Aar siden blev Lønudvalget meget haardt trængt i den Anledning, og der etableredes endog en kommunal Strejke af den Grund. Hvorvidt Lønudvalget nu paatænkte en Nedsættelse af Lønnen, kunde Taleren ikke udtale sig om, men det kunde maaske blive paakrævet, og man maatte saa haabe, at alle Byens Funktionærer vilde stille sig lige saa forstaaende overfor Nødvendigheden heraf, som da det gjaldt en Opgang. Naar Fattigvæsenets Konto udviste en Nedgang paa 40000 Kr., var det for lidt paa et Budget paa 1 Mill. Kr., og Taleren havde haabet, at dette Beløb kunde være bragt længere ned. Tilskudet til Arbejdsløshedskasserne var omtalt; det skyldtes de nye Love, og det meste heraf var allerede brugt. Alderdomsunderstøttelsen var gaaet ned med ca. 120000 Kr. og kunde maaske ikke komme yderligere ned. Det var selvfølgelig rart at være human m. H. t. Understøttelsen, naar der var Raad dertil; men der laa ogsaa den Fare deri, at man derved trak Folk til Byen og forøgede Boligmangelen. Den foreslaaede Aldersrentelov vilde forhaabentlig forbedre dette Forhold. Skolevæsenets Konto var desværre steget; men den største Udgift hertil var bestemt ved Lov. Lønsatserne var forøget meget stærkt, særlig paa Grund af Ligelønsprincippet, men det var tvivlsomt, om dette i Længden kunde opretholdes. De 50000 Kr. til en Gymnastiksal ved Finsensgades Skole kunde dog muligvis have ventet til næste Aar. Ogsaa Skoletandklinikken kostede

mange Penge, og man kunde godt blive tvunget til at slaa af paa saaanne Udgifter. Rets- og Politivæsenet androg 600000 Kr.; det burde overtages af Staten. Medicinalvæsenets Konto var gaaet en Del ned, men næppe mere end Nedgangen for Fødevarer og Brændsel. Der blev fra forskellige Sider paastaaet, at Hospitalets Personale var for stort, og i hvert Fald havde Aarhus det dyreste Hospitalsvæsen udenfor København. Men det var selvfølgelig ikke let for Udvalget at spare, hvis ikke Lægerne var interesserede deri, og Taksterne var man ikke selv Herre over. Paa Brolægningsvæsenets Konto kunde maaske enkelte nye Arbejder udskydes til senere, men her spillede det ogsaa en Rolle at skaffe Arbejde. Understøttelserne til de forskellige Institutioner og Foreninger var ogsaa nødvendige; derimod blev man vist nødt til at holde op med Tilskudet til private Byggeforetagender, idet det budgetterede Beløb hertil omtrent var forbrugt, og Kommunen næppe havde nogen juridisk Forpligtelse til at skaffe Bolig til andre end dem, der var under Forsørgelse. De 100000 Kr. til Udvidelse af De gamles Hjem var af de Poster, som ellers altid afholdtes af Laan, og Taleren vilde ikke hermed forpligte sig til at gaa med til at sætte flere saadanne Udgifter paa Budgettet. Alt i alt kunde der næppe paa det foreliggende Budget spares store Beløb, hvorimod Indtægten kunde bringes op ved at forhøje Prisen paa Vand, Gas og Elektricitet; men det var nærmest at tage fra den ene Lomme og lægge i den anden. Det var derfor givet, at Skatteprocenten maatte stige, og Taleren vilde opfordre alle Udvalgene til at gaa Budetterne igennem endnu en Gang inden 2. Behandling for at se, om Udgifterne kunde bringes yderligere ned. Det var uhel-

digte for en By at have en for stor Skatteprocent, men man kunde heller ikke holde den saa langt nede, at der blev Underskud. — Hvad Status angik, kunde den jo stilles op paa forskellig Maade, og hvis Aktiverne blev gjort op i Dag, vilde Kommunen have en udmærket Status, men det var alt i alt kun paa Papiret. Det reelle var, at man skyldte saa og saa mange Penge bort, og de skulde betales. Som Stillingen var, var det nødvendigt at vise Resignation, og det gjaldt for alle Udvalg om at administrere saa billigt som muligt; den nuværende Levestandard kunde næppe opretholdes. Det var ikke at vente, at de første Par Aar blev bedre; men forhaabentlig kunde Byraadet som hidtil enes om Spørgsmaalene, navnlig om, hvor der kunde spares noget.

M. B r a m m e r beklagede meget, at det havde været nødvendigt at komme saa højt op i Aar, at der endog var en betydelig Stigning paa Budgettet fra i Fjor. Som Tiden nu var, maatte man kunne vente en Nedgang i Udgifterne, og det vilde sikkert knibe ganske overordentlig for Byens Borgere at skaffe de Penge, der skulde paalignes som Skat. Skattebeløbet var ganske vist mindre end i Fjor, men det Resultat var naaet ved at forhøje Laanekontoen fra 3 til 5 Mill. Kr., og man kunde forudse en Skatteprocent paa 15—17, hvilket faktisk var noget nær en Katastrofe, særlig naar man tog i Betragtning, at der blev lagt indtil 40 % paa Skattebeløbet. Det maatte kaldes en grov Udskrivning af de paagældendes Arbejdsfortjeneste. Den ærede Borgmester havde ved sidste Møde henstillet til Lægerne at sætte deres Krav ned; men naar man tog i Betragtning, hvor stor en Del Kommunen tog igen af Lægernes Fortjeneste, vilde det se ret slemt ud for Byen, hvis deres

Indtægter kom alt for langt ned. Iøvrigt var det ikke Udgiften til Lægerne, som tyngede Budgettet, idet denne Udgift var gaaet ned med 10000 Kr. Det saa ogsaa uheldigt ud, at man paa Aldersvæsenets Budget havde foreslaaet, at en Overlæge ved De gamles Hjem skulde lønnes med 3500 Kr. En saadan Løn kunde Byraadet næppe være bekendt at byde en Overlæge ved en Sygeafdeling med 50 Senge. Det var et Spørgsmaal, om den omtalte Post paa 50000 Kr. til et Gymnastikhus ved Finsensgades Skole kunde kaldes for svarlig i en Tid som denne; der var sikkert Lokaler derude, som maatte være tilstrækkelige nogle Aar endnu. Brolægningsudvalgets Budget var ogsaa steget, og man fik dog ikke Indtryk af, at Byens Gader og Veje var i særlig god Orden. At Pengene blev brugt alligevel, var ikke saa underligt, hvis det var rigtigt, som der blev sagt, at man havde fundet Lønningslister, hvorefter der var udbetalt Løn til imaginære Personer; men forhaabentlig skete dette ikke mere. Taleren havde hellere set, at Gaden langs Aaen ved Immervad var blevet gennemført i Stedet for at chaussere Mørksgade. Skovene gav i Aar et Underskud paa 10000 Kr., og det var ikke noget fint Resultat efter den stærke Skovning derude. Her kunde sikkert spares en Del paa Folkeholdet, bl. a. en Skovfoged, og man havde andre Steder Skovfogder, som ikke alene røg Tobak, men ogsaa arbejdede med. I »Friheden« havde Forholdene efterhaanden udviklet sig saaledes, at den nærmest maatte kaldes en Park, og der kunde derfor være Grund til at lægge den under Forskønnelsesudvalget. Tilskudet til Hospitalerne var gaaet en Del ned, men det skyldtes væsentlig Nedgang i Forplejningsudgifterne, og det maatte haabes, at

Sygehusudvalget maatte faa Held til at gennemføre flere Besparelser. Medicin, Instrumenter o. l. var gaaet meget ned i Pris, men der var alligevel opført samme Udgift hertil som sidste Aar. Taleren vilde foreslaa, at man paa Observatoriets Budget strøg Posten om Fru Krügers Husleje; det var en Æressag for Byen at yde Fru Krüger nogen Støtte i hendes Nødstilstand efter de store Gaver, som Byen havde modtaget af Familien, og Observatoriet vilde sikkert komme til at betyde noget for Byens Fremtid. Taleren kunde ogsaa meget ønske, at Udvalgene endnu engang vilde gennemgaa Budgetterne efter de Oplysninger, der var kommet frem, for at se, om der kunde spares noget; det vilde vidne om et godt Samarbejde og en virksom Interesse for Byens Vel, som var særlig paakrævet under de vanskelige Forhold.

Marthin Pedersen hævdede, at Udvalget for Fattigvæsenet netop havde lagt besparende Synspunkter til Grund for Budgettet. Til Trods herfor gik Udvalget med til en ny Gennemgang og en Nedskrivning af det oprindelige Forslag, og derudover vilde det næppe være muligt at komme. Fattigvæsenets Budget var nemlig steget ved forskellige nye Love, og en Periode som den nuværende medvirkede ogsaa stærkt derpaa. Under normale Forhold kunde man nogenlunde dirigere Understøttelserne, men det var meget vanskeligt nu, da man ikke kunde henvise Folk til at søge Arbejde. Iøvrigt vilde Taleren gøre opmærksom paa, at hele Virksomheden under Fattigvæsenet foregik under saa smaa og indskrænkede Forhold, at det var tvivlsomt, man kunde køre mere end dette Budget igennem, uden at der skete væsentlige Forandringer baade paa Fattiggaarden og m. H. t. de understøttede, som boede ude i Byen.

Arbejdsforholdene paa Fattiggaarden kunde næppe fortsætte under den nuværende Form, men Udvalget havde alligevel undladt at stille ydeligere Forslag i Aar paa Grud af de vanskelige økonomiske Forhold. Angaaende de 400000 Kr. til Støtte for Boligbyggeriet vilde det være ønskeligt, om Tiderne kunde blive saaledes, at disse Penge kunde spares; men under de nuværende Forhold var det sikkert ikke muligt, for Bolignøden var en af de Ting, som Befolkningen led allermest under, og Byraadet burde vist endnu kraftigere end hidtil søge at afhjælpe denne Boligtrang. Taleren kunde ellers give Fabrikant Møller Ret i hans Omtale af den Kritik, som var rejst i »Aarhus Stiftstidende«. Det nævnte Blad yndede at skilte med Kristendom, og derfor var det højst mærkeligt at se Bladet forsøge at opelske Fanatisme, Had og ondt Syn paa Byens Funktionærer og Embedsmænd i en Grad, som stemte daarlig med kristelig Takt og Tone.

H. P. Christensen heulede Opmærksomheden paa, at den kommunale Badeanstalt ikke mere var tidssvarende, og at en Komité havde paa-begyndt et Arbejde for at fremskaffe noget bedre paa dette Omraade. Taleren havde haabet, at Budgetudvalget havde sat en Sum hertil paa Budgettet, selv om det maatte udskydes noget, for en Badeanstalt var i høj Grad paakrævet, og en Udvildelse af Elektricitetsværket vilde opsluge den nuværende Anstalt. Udvalget ønskede gerne Bemyndigelse til at se sig om efter en passende Grund til en Badeanstalt, og Sagen vilde saa senere komme frem i Byraadet. Angaaende Lønregulativet havde Udvalget drøftet, om man skulde op-sige samtlige Overenskomster nu til 1. April eller vente til 1. Juli, og dette Spørgsmaal vilde senere

komme frem. Naar Belysningsvæsenet ikke mere kunde fremskaffe saa stort Overskud som tidligere, laa det i, at man i de senere Aar havde afholdt flere Udvidelser og Anskaffelser af de aarlige Budgetter. og i Aar var f. Eks. paa Elektricitetsværkets Konto opført 280000 Kr. hertil; det var da givet, at Overskudet maatte gaa ned. Priserne kunde der næppe klages over. Priserne paa Elektricitet var i 1914 henholdsvis for Lys og Kraft 40 og 15 Øre, og til April vilde den blive 50. og 30 Øre, dog at Prisen paa Kraft for meget store Forbrugere nedsættes med 25 %. Elektriciteten fra Gudenaavæket kostede i Øjeblikket 15—18 Øre; men her maatte man regne med de meget store Afskrivninger i de første 10 Aar, bortset fra disse blev Prisen kun 7—8 Øre. Gasprisen var i 1914 12 Øre med en Kulpris af 14 Kr. og vilde efter 1. April blive 35 Øre med en Kulpris af 35 Kr. Længere ned kunde man næppe vente at komme i Aar, idet det store Underskud fra foregaaende Aar paa Kokssalget jo skulde indvindes; men disse Priser maatte ogsaa siges at svare til den almindelige Nedgang. Udvalget havde budgetteret en Kulpris paa 45 Kr., men gik med til en Nedsættelse til 35 Kr., og forhaabentlig kunde denne Pris holdes. Taleren vilde ogsaa henstille til Skoleudvalget, om ikke Opførelsen af Gymnastiksalen ved Finsengades Skole kunde udsættes i Aar, men skulde ikke stille Forslag herom. Som Stillingen var, blev det nødvendigt at spare overalt; muligvis havde man i de pengerigelige Aar faaet Administrationen temmelig dyr paa enkelte Punkter, men det maatte henstilles til alle Byens Embedsmænd at være Udvalgene behjælpelig med at spare paa de forskellige Omraader, for selv om Udvalgene havde den bedste Vilje, kunde de ikke

gennemføre det uden Forstaaelse fra Embedsmændenes Side. Taleren vilde derfor rette en indtrængende Appel til Embedsmændene om at gøre alt for at skaffe bedre Balance i Forholdene.

M. C. Falk omtalte nærmere Hospitalernes Budget og betonedes, at der stadig maatte Udvidelser til, hvis der skulde være Plads til Patienterne. En Udvidelse af kirurgisk Afdeling var nødvendig, og Udvalget havde ønsket at faa 50000 Kr. hertil paa Budgettet, men det maatte desværre udgaa. Udviklingen nødvendiggjorde ogsaa et stort Personale, og f. i Øjeblikket havde sikkert alle de ansatte Funktionærer en effektiv Arbejdstid. Angaaende den omtalte Bladkritik over de mange kommunale Funktionærer vilde Taleren give nogle Oplysninger om Skattekontoret. Man kunde ikke beregne Forøgelsen i Forhold til Folketallet, men maatte regne efter Skatteydere, og her var Forholdet det, at medens Kontoret i 1914 havde 1 Mand for hver 800 Skatteydere, fandtes der nu 1 for hver 975. Naar man saa tillige tog i Betragtning det store Arbejde med Inddrivning af Skatterne, kunde man næppe sige, at Antallet var steget mere, end Udviklingen havde ført med sig. Hvad Stadsingeniørens Kontor angik, var det nævnte Blad fuldstændig paa Vildspor. Forholdet var nemlig det, at paa de tidlige Budgetter var flere Funktionærer opført under Ekstrahjælp i Stedet for paa Lønregulativet, og der var i de sidste 6 Aar kun ansat 2 Konstrukører. Naar et Blad vilde kritisere paa den Maade, burde det skaffe sig korrekte Oplysninger først. Brolægningsudvalgets Konto var blevet beskaaret med ikke mindre end 219000 Kr., hvoraf 100000 Kr. som første Bidrag til en ny Fobrændingsanstalt, som maatte anses for meget paakrævet, idet den nuværende Oplagsplads kunde opsiges med 3

Maaneders Varsel, hvilket vilde sætte Kommunen i en slem Forlegenhed. Hr. Brammers Kritik af Brolægningsudvalgets Forretningsgang var ikke rigtig passende, selv om det foregaaende Udvalg ikke havde kunnet værne sig mod Falsknerier; men det var ikke let for noget Udvalg, og Dr. Brammer vidste jo fra tidligere Møder, at Forholdene paa Kontoret var ordnede.

Kjeld Sørensen mente ikke, Overlægestillingen ved De gamles Hjem kunde sammenlignes med andre Pladser, idet her var Tale om en Bestilling, som kun varede ca. $\frac{1}{2}$ Times Tid daglig, og vedkommende kunde udmærket passe sin Praksis alligevel. Der var flere Læger, som ønskede Pladsen, men Lægeforeningen havde vist forbudt dem at søge den. Lægernes Indtægter gennem det offentlige var muligvis gaaet ned i Forhold til Pristallet, men det var ikke sket frivilligt fra Lægernes Side. Det nævnte Laan paa 5 Mill. Kr. havde ikke den Betydning, som Dr. Brammer tillagde det, og det kunde egentlig godt helt udgaa af Budgettet. Forhaabentlig blev Skatteprocenten hverken 16 eller 17; men skulde man følge Dr. Brammers Forslag om Forhøjelse baade det ene og det andet Sted, blev den næppe mindre. Taleren havde tidligere kritiseret Sygehusudvalget, men havde nu den Opfattelse, at der blev passet paa alle Steder, og det maatte anerkendes, at det var det eneste Udvalg, som havde faaet sit Budget noget videre ned, nemlig med ca. 250000 Kr. Det burde andre Udvalg se at efterligne. Taleren havde gerne set, at baade Udvidelsen af kirurgisk Afdeling og Opførelse af en Badeanstalt var kommet med paa Budgettet, men det var nødvendigt at resignere.

M. Simonsen gjorde opmærksom paa, at der i Bemærkningerne til Budgettet gennem mange Aar havde staaet, at Indtægten af Slagtehuset ikke stod i Forhold til den Kapital, som var baandlagt deri. Denne Bemærkning burde nu udgaa, idet der for indeværende Aar var et Overskud paa ca. 6000 Kr. Skovene gav egentlig et Overskud paa 20000 Kr.; men Dr. Brammer havde her medregnet en Udgift paa 30000 Kr., som skyldtes den almindelige Færdsel i Skovene. Der kunde næppe undværes nogen af de 3 Skovfogeder, og efter Udvalgets Mening gjorde de ogsaa god Fyldest for den Løn, de fik. I denne Forbindelse oplyste Taleren, at Skovudvalget meget ønskede at faa Hørhavegaarden til Disposition, naar Forpagtningen udløb i 1924, idet det blev nødvendigt at nedrive Donbækhusene, og disses Beboere kunde saa faa Bopæl paa Gaarden. Budgettet var ogsaa blevet forrykket noget, idet en paatænkt Skovauktion i April Maaned vilde blive afholdt i Marts, og Indtægten heraf altsaa komme paa indeværende Aars Budget. Taleren kunde ogsaa meddele, at der kun vilde blive givet Stadepladser i Skovene imod at betale Afgift til Kommunen. Af mindre behagelige Ting maatte nævnes, at Vandledningen ved »Salonen« i Riis Skov var faldet sammen, saa det var nødvendigt til 2. Behandling at stille Forslag om en Bevilling til Udbedring heraf. Tillige var Toiletforholdene ved Varnapavillonen meget uheldige, men en tilstrækkelig Udvidelse heraf vilde koste ca. 15000 Kr., og det var Udvalget betænkeligt ved at gaa med til, hvis ikke Værten vilde strække sig meget vidt her. Værten ønskede ogsaa Glas-pavillonen derude fjernet, og den kunde maaske sælges. Til Dr. Brammer vilde Taleren sige, at det var let nok at kritisere og forlange Besparelser,

naar man ikke anviste Steder, hvor der kunde spares; tværtimod krævede Hr. Brammer forøgede Udgifter, i hvert Fald naar det gjaldt Lægehonorarer. Men man maatte tage i Betragtning, at Lægerne som Fagforeningsmedlemmer havde betydelige Fordele, idet de selv bestemte deres Priser, og dernæst var de sikrede mod Tab gennem de sociale Love, idet det offentlige garanterede dem Indbetalingen af deres Honorar.

A n d r. C h r i s t e n s e n bemærkede, at selv om det var en enstemmig Indstilling, kunde man nok føle sig skuffet over Budgettet. Det var de enkelte Udvalg, som i det væsentlige lagde Budgetterne, og Taleren vilde slutte sig til Henstillingen om at gennemgaa disse en Gang endnu for at se, om der kunde findes Besparelser. Ved Omtalen af Skattekontoret glemte Hr. Falk at nævne, at Skatteindbetalingen var overgaaet til Privatbanken, og det maatte dog betyde noget. Bro-lægningsudvalgets Budget var faktisk ikke beskaaret med mere end 116000 Kr. Sygehusudvalget havde faaet megen Ros, men det var der ikke Grund til, for Besparelserne faldt kun paa Mad og Klæder, og egentlig Indskrænkning fandtes ikke lige saa lidt som paa de andre Budgetter. Slagtehusets Status var næppe saa fint, som Hr. Simonsen mente, idet Udgiften til Funktionærernes Dyrtidstillæg ikke var medregnet; dette androg maaske 30—40000 Kr., og tog man det med, blev der et betydeligt Underskud. Udgiften til Lønninger og Dyrtidshjælp var i det hele en af de største Poster, og man maatte se at finde Udveje til nogen Besparelse her. Taleren vilde derfor understrege Hr. H. P. Christensens Henvendelse til Byens Embedsmænd om at være med her, naar der blev Tale om Nedsættelse af Lønninger eller Indskrænk-

ning af Personale, ellers stod Kommunen i Fare for at drukne i Funktionarisme.

J. Chr. Møller maatte vedblivende beklage, at et Budget som Fattigvæsenets paa 1 Mill. Kr. ikke kunde bringes mere end 40000 Kr. ned, og endog værre var det, at Hr. Marthin Pedersen bebudede nye store Udgifter til næste Aar. Men forhaabentlig kunde denne Sag udskydes; Taleren havde i hvert Fald det Indtryk, at Pladserne paa Fattiggaarden ikke saa nær var optagne. De 400000 Kr. som Hjælp til Boligbyggeri var vist allerede brugte, og den nugældende Lov herom, som udløb 1. April, blev næppe fornyet paa det Punkt; Kommunen havde heller ingen Penge til selv at bygge. Hvad Personalet paa Skattekontoret angik, maatte man erindre, at meget af Arbejdet i de senere Aar skyldtes Krigsforanstaltninger, som nu var ophævede, og derfor kunde der vel nok være Mulighed for at spare noget netop paa dette Kontor.

M. B r a m m e r beklagede Hr. Kjeld Sørensens Udtalelser om Lægens Arbejde ved De gamles Hjem. Der var en Sygeafdeling paa 50 Senge, og Tilsynet med Patienterne kunde umulig tilendebringes paa $\frac{1}{2}$ Time daglig, hvis det skulde være noget værd. Det var et Arbejde, som vilde tage en Mands Formiddag, og der kunde være Patienter, som ogsaa skulde tilses om Aftenen. For dette Arbejde kunde man ikke byde en saadan Løn. Lægestanden som Helhed havde ikke saa overvældende store Indtægter, som det ofte blev sagt. Angaaende Hr. Simonsens Udtalelse om at anvise Veje til Besparelser, havde Taleren netop anvist Besparelser baade paa Skovudvalgets, Skolevæsenets og Hospitalernes Budget.

M. S i m o n s e n maatte fastholde, at det var uberettiget i Budgettet at sætte en saadan Bemærkning om Slagtehuset, naar Status udviste et Beløb paa 5000 Kr. mere, end Forrentning og Amortisation var opført til. Overretssagfører Christensens Bemærkning om et Dyrtidstillæg paa 30—40000 Kr. til Funktionærerne ved Slagtehuset var fuldstændig forkert; det blev næppe $\frac{1}{3}$ af dette Beløb. Naar der var en Nedgang i Indtægterne af Skovene, laa det ganske simpelt i, at Skovningen nu maatte være mindre end i Krigsaarene, og at undvære Skovfogeden i »Friheden» var ganske uforsvarligt paa Grund af den stærke Trafik i Skoven.

G u s t a v P e d e r s e n kunde give Hr. Møller Ret i, at Nedgangen paa Fattigvæsenets Budget kunde synes ringe i Forhold til Nedgangen i Prisniveauet. Men man maatte tage i Betragtning, at Fattigudvalget ikke var Herre over, hvor mange Klienter det fik, og som Forholdene havde udviklet sig, vilde der blive adskillige flere end tidligere, der maatte støttes af Fattigvæsenet. Naar der saa tillige fra Hr. Møllers Gruppe taltes meget stærkt for at holde Understøttelserne til de arbejdsløse nede, saa havde man ikke Ret til at kritisere Fattigvæsenets Budget, for det var netop de Familier med mange Børn, som risikerede at komme under Fattigvæsenet.

M a r t h i n P e d e r s e n sluttede sig hertil og pegede ligeledes paa forskellige nye Love, som havde medført stigende Udgifter, ligesom Udvalget heller ikke var Herre over Refusionstaksterne. Understøttelserne var saa smaa, at det næppe kunde forsvares at slaa noget af her, og de bebudede Forandringer paa Fattiggaarden kom man ikke udenom; det var absolut nødvendigt at faa

en Ordning saaledes, at Familier med Børn kunde optages under betryggende Forhold. Det blev ogsaa nødvendigt at udvide Arbejdslokalerne, hvis man skulde gennemføre de forskellige nye Love.

Kjeld Sørensen kendte udmærket Forholdene ved De gamles Hjem og vidste, hvor lang Tid Arbejdet tog for Lægen derude, og naar flere Læger var Ansøgere til Stillingen, maatte de vel anse Lønnen for passende.

A. S n e u m spurgte Dr. Brammer, hvilken Løn han vilde anse for passende til Lægen ved De gamles Hjem.

M. B r a m m e r havde ikke tænkt derover, men kun nævnt, at den nuværende Løn var upassende.

F o r m a n d e n udtalte angaaende Forholdene paa Skattekontoret, at det meste af det forøgede Arbejde under Krigen blev udført ved Ekstrahjælp. Desuden maatte man erindre, at man i det sidste Aar var kommet op paa 10000 Udpantninger for Skat, og mange Mennesker betalte Skatten afdragsvis, hvilket man ikke havde kendt før. Et Par Mand var beskæftiget med Undersøgelse af de indkomne Selvangivelser o. s. v. Der var derfor ikke megen Udsigt til Indskrænkning af Personalet, men Kasseudvalget skulde undersøge Forholdet. Angaaende Boligbyggeri havde Taleren den bestemte Opfattelse, at Kommunen umuligt kunde bære vedblivende at yde disse Tilskud, og naar Kommunens Ejendomme skulde forrentes paa den Maade, som Tilfældet vilde blive, var den Vej heller ikke farbar. Kommunen kunde ikke vedblivende laane Penge til 6—8 % og kun faa 5 % deraf; det vilde bevirke en ny Stigning af Skatten. Taleren havde i Boligkommissionen været med til at anwise en Vej, men denne kunde

Politikerne ikke følge, ellers havde man nu været inde paa et fast Grundlag. Hr. Brammers rosende Udtalelser om Observatoriet harmonerede meget daarligt med hans Tale ved Budgetbehandlingen for 2 Aar siden, men da var han heller ikke Medlem af Observatoriets Bestyrelse. Dr. Brammer talte pænt om Sparsommelighed, men vilde alligevel have Louisegade ført igennem. Men det var en meget dyr Foranstaltning, idet der skulde nedrives Huse, hvorved Kommunen mistede Huslejen og maaske blev nødt til at skaffe nye Boliger i Stedet. Laanet paa de 5 Mill. Kr. var omtalt, og man fik her det Indtryk, at Dr. Brammer lige saa lidt som Bladene havde forstaaet dette Spørgsmaal. Den nye Kirkegaard var tidligere vedtaget i Byraadet og var en tvingende Nødvendighed. Taleren maatte misbillige, at Hr. Kjeld Sørensen havde omtalt den Status, som var meddelt for lukkede Døre; men naar det nu var kommet frem, skulde Taleren oplyse, at der i det sidste Aar var fremskaffet flere ny Aktiver, og naar man saa tog Skatten med for Januar Kvartal, vilde Resultatet blive, at Gælden var mere end dækket. Angaaende Budgettet og hvad der var fileet af derpaa, maatte man tage i Betragtning, hvordan Budgettet var stillet op første Gang; forlangte man rigeligt, kunde man ogsaa slaa rigeligt af. Paa Skolevæsenets Budget var Udvalget faktisk kun Herre over to Poster, nemlig Brændsel og Vedligeholdelse af Bygningerne, og disse Poster var sat saa lavt, at det vilde knibe at komme igennem; alt det øvrige var fastsat ved Lov. Den ulykkelige Gymnastiksal ved Finsengades Skole var kritiseret fra flere Sider; men allerede da Skolen blev opført, var man klar over, at een Gymnastiksal var for lidt til saa stor en Skole, og derfor byggede man

den saaledes, at der kunde lægges en anden over den; havde man ikke forudset dette, var den bleven langt dyrere. Men naar Loven forlangte et vist Antal Gymnastiktimer i Skolerne, og Gymnastikken ikke maatte drives paa aaben Mark, var man selvfølgelig tvunget til at bygge Gymnastiksalen. Hvis altsaa denne Post skulde udgaa af Budgettet, maatte Beløbet tages af Laan, og det vilde Taleren fraraade. Men naar der taltes saa meget om at spare paa Budgetterne, var det mærkeligt, at ingen havde rørt ved Kontoen Menighedsudgifter. Disse beløb sig i 1913—14 til 97000 Kr. og nu til over 400000 Kr., saa her var en Stigning, der betød noget. Desværre var det næppe muligt at gøre noget herved, fordi Lovgiverne ikke i Tide havde sørget for at ordne denne Sag paa en anden Maade.

Taleren sluttede hermed Forhandlingen og meddelte, at eventuelle Ændringsforslag maatte indleveres inden Mandag Middag.

Forslaget overgik til 2. Behandling.

14. (J. Nr. 606—192I). **Andragende om Udbetaling at 2. Halvdel af Tilskudet paa 2000 Kr. til »Aftenskolen for Arbejdere«.**

Bevilgedes.
